

Josep M. Sammartí

DES DEL RETIRO

El PSOE, a la recerca del temps perdut

Passa molt sovint que la informació escandalosa tapa altres afers menys cridaners, que posats l'un darrere l'altre constitueixen la veritable columna dorsal de la setmana. Això és el que s'ha esdevingut aquesta vegada amb la continuació del serial sobre els germans Guerra i els atemptats terroristes. Molt poca gent, però, s'ha fixat en "detalls" informatius com les modificacions a la llei de pensions no contributives o algunes frases del ministre d'Economia Carlos Solchaga arran de la presentació al Congrés de Diputats del pressupost de l'estat per al 1990.

Començant pel final, una anàlisi ni que sigui superficial de molts d'aquests aspectes menors de la política indica que hi ha un element comú que els uneix: l'intent del PSOE de tornar a recuperar el favor de certes capes populars (no exactament de les classes treballadores) que contrapesin electoralment la pèrdua progressiva d'altres capes de la burgesia urbana. Trencada la coincidència d'interessos que el 1982-83 va donar al PSOE el mandat més ampli de tota l'etapa democràtica, ara cal fer més prim i examinar un per un els suports socials dels socialistes al poder. El fet no és nou d'ara, evidentment, però aquests dies de crisi es palesa més qui cerca a qui i qui dona suport a qui.

El referèndum sobre l'OTAN el 1986 va tenir, entre altres, l'efecte de desfer la lluna de mel que vivien els socialistes i la *intelligentsia* progressista del país. L'enterrament del somni neutralista va precedir l'abandonament de qualsevol fórmula original que engresqués poc o molt uns intel·lectuals que en una gran majoria havien viscut grans elucubracions durant l'etapa franquista. A partir de 1986 al col·lectiu només li quedava una possibilitat: intentar triomfar individualment i anar a fer diners. Gran part d'aquests pensadors s'expressen en els diaris, perquè en un país on es llegeix

poc i els llibres són cars, la principal font d'ingressos són les publicacions diàries o setmanals. Aquests nuclis aliats a empresaris i periodistes que per raons diverses volen expulsar el PSOE del poder són els que han alimentat la polèmica sobre els germans Guerra i la reivindicació d'una catarsi. No debades el pseudo-intel·lectualisme d'Alfonso Guerra (Machado i Mahler) ha estat sempre vist de mal ull pels professors d'universitat, els investigadors, els escriptors, els pensadors o els periodistes que a l'estiu del 1982 demanaven el vot per al PSOE.

Orfe de projectes ideològics, el PSOE es conformà amb aquestes pèrdues, que al capdavall no eren nombroses des del punt de vista electoral. Però les últimes eleccions va confirmar que el retrocés afecta també unes capes urbanes, molt connectades a la *intelligentsia*, i que pateixen més els grans problemes de les ciutats, com són el trànsit, el preu dels habitatges, o la pressió fiscal combinada dels ajuntaments i l'estat. Doncs bé, sobre aquests sectors de la població penegen des de fa uns dies dues amenaces més: la regulació estricta del tràfic d'influències i un pressupost de l'estat més restrictiu que no pas l'anterior.

Una normativa molt dura sobre incompatibilitats i tràfic d'influències arruïnaria moltes activitats que d'una manera o altra tenen relació amb els dos fenòmens. Per exemple, els polítics professionals quedarien pràcticament lligats de peus i mans i amb la por a una relliscada que els menés a la vergonya pública i qui sap si a la presó. El tràfic d'influències és el que la gent en diu "recomanacions", i en aquest país recomanar és una institució molt poderosa. Fins i tot es demanen o es donen recomanacions solament per presumir d'amistats poderoses. Entrar a sang i fetge en aquest subtil teixit d'interessos de tota mena, pot provocar no només un daltabaix econòmic i social, sinó unes resistències

ferotges. Només cal recordar els problemes que hi hagué a l'hora de regular les primeres incompatibilitats del sector públic, i encara ara surten algunes sentències judicials relacionades amb aquells casos. No és estrany, per tant, que el món dels *yuppies* estigui que treu foc pels quixals, i que llegeixi i comentí amb molt de gust les històries sobre els germans Guerra.

Per acabar-ho d'adobar el ministre Solchaga ha presentat un pressupost que sense ser restrictiu posa fi a les alegries dels dos o tres anys passats. Els Comptes del Regne, com diuen a Madrid, fomenten les inversions reals en infraestructura, però tendeixen a retallar el diner fàcil procedent de l'administració. Més encara, Carlos Solchaga no va dubtar a l'hora d'anunciar amb bones paraules que hi haurà represàlies contra el sector de la construcció, un dels més poderosos del país, per haver signat un conveni amb alces salarials per damunt del 8%, molt per sobre de la màxima del 7'5% recomanat pel govern central. Si l'administració es decideix a revisar els seus contractes en obres públiques aduint raons pressupostàries, la guerra per aquest costat serà automàtica, ja que la immensa majoria d'empresaris de la construcció viuen poc o molt dels projectes públics. Tot es complica per aquest sector empresarial que fins ara havia aplaudit un govern que en ple creixement econòmic els havia proporcionat negocis fàcils i segurs, molt d'ells de caire més especulatiu que no pas productiu.

Simultàniament a aquests fets Alfonso Guerra i altres prohoms del PSOE connectaven a Sevilla el dia 23 de febrer amb les antigues bases populars, deixant

de banda el motiu real i l'oficial del míting. La crida als votants socialistes de sempre fou palesa. I per a aquests sectors populars el missatge elaborat per Guerra era tan senzill que gairebé resultava insultant: el PSOE ha consolidat la democràcia a l'estat espanyol, en conseqüència aquell que ataquí el PSOE, perjudica la democràcia. I ¿com ho fa? Amb el "front del no", és a dir, una combinació tàctica entre el PP i IU-IC, que s'oposa a tot, que no deixa fer res.

El gir socialista cap aquestes capes té moltes més proves. Per exemple, la llei de pensions no contributives va sortir del consell de ministres amb un pressupost de 100.000 milions de pessetes. Uns dies més tard el grup socialista esmenava el projecte de llei i pujava les pensions a 400.000 milions. Els mateixos diputats socialistes subratllaven que la llei afectarà unes 700.000 persones directament i a uns 3'8 milions de ciutadans d'una manera directa. Guanyar les simpaties dels jubilats i pensionistes no és difícil, perquè tenen poca capacitat de pressió. N'hi ha prou amb una bona paga al final de mes i algunes mesures més de caire paternalista, com poden ser les vacances d'hivern a Mallorca. A aquesta gent les incompatibilitats i el tràfic d'influències els toca de molt lluny, i per això els agradaria que tirés endavant la futura regulació, que afectaria sempre les classes poderoses.

El mateix procés de concertació social té com a efecte, intencionat o no, un relaxament de les relacions entre el poder governamental i les organitzacions de treballadors, al marge dels seus resultats laborals i econòmics concrets. És cert que un retorn a una política de contenció salarial estricta podria comprometre aquest moment dolç, però no és ara el problema principal. Ara, els qui protesten són els milers de *cervells* adscrits al Consell Superior d'Investigacions Científiques.